

**Liuksemburgas, 2024 m. spalio 14 d.
(OR. en)**

14146/24

**DEVGEN 139
ACP 98
ENV 975
ONU 110
RELEX 1216**

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
data:	2024 m. spalio 14 d.
kam:	Delegacijoms

Ankstesnio dokumento Nr.:	13832/24 + COR 1
------------------------------	------------------

Dalykas:	Dykumėjimas, žemės degradacija ir sausros – Tarybos išvados (2024 m. spalio 14 d.)
----------	---

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl dykumėjimo, žemės degradacijos ir sausrų, kurias Taryba patvirtino 2024 m. spalio 14 d. įvykusiame 450-ame posėdyje.

Tarybos išvados dėl dykumėjimo, žemės degradacijos ir sausrų

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA

1. PAKARTOJA savo įsipareigojimą įgyvendinti Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m. ir jos darnaus vystymosi tikslus (DVT), visų pirma 15.3 DVT – kovoti su dykumėjimu, atkurti nualintą žemę ir dirvožemį, įskaitant dykumėjimo, sausros ir potvynių pažeistus plotus, ir siekti, kad iki 2030 m. pasaulyje bendras blogėjančio dirvožemio plotas nebedidėtų;
2. PRIMENA, kad dykumėjimas, žemės degradacija ir sausros (DŽDS) kelia didelių aplinkosauginių, ekonominių, socialinių ir saugumo iššūkių darniam vystymuisi, ir SUSIRŪPINUSI ATKREIPIA DĖMESĮ į dažnesnes ir intensyvesnes sausras ir labai didėjančią dykumėjimą bei žemės degradaciją visame pasaulyje ir ES; PAREIŠKIA, kad Jungtinių Tautų konvencija dėl kovos su dykumėjimu (UNCCD) yra pasaulinių pastangų kovoti su DŽDS kertinis akmuo;
3. PRIPAŽIŠTA daugiašalių suinteresuotųjų subjektų partnerystę, kurios suburia daugiašales organizacijas, viešojo administravimo institucijas, pilietinės visuomenės organizacijas (PVO), privatųjį sektorių, vietos bendruomenes, ūkininkus, miškininkus, pastoralistus ir žemės valdytojus, čiabuvių tautas bei kitus žemės naudotojus, ir aljansus, kuriais siekiama kovoti su DŽDS ir užtikrinti žemės būklės neblogėjimą (ŽBN), svarbą ir PALANKIAI VERTINA tokias iniciatyvas kaip Tarptautinis atsparumo sausroms didinimo aljansas, Didžioji žalioji siena ir jos spartesnio įgyvendinimo priemonė, taip pat Tarptautiniai natūraliųjų ganyklų ir ganyklinės gyvulininkystės metai, kuriais prisidedama prie pasaulinių pastangų didinti atsparumą sausroms, kovoti su dykumėjimu ir stabdyti žemės degradaciją bei nukreipti šį procesą priešinga linkme;
4. PRIMENA 2024 m. birželio mėn. priimtas Tarybos išvadas „8-osios aplinkosaugos veiksmų programos laikotarpio vidurio peržiūra. Tolesni veiksmai, kad būtų įgyvendinta žalioji, teisinga ir įtrauki pertvarka siekiant tvarios Europos“, ir visų pirma jose išdėstytą raginimą laikytis sisteminio ir nuoseklaus ES požiūrio tarptautiniu lygmeniu, siekiant kovoti su klimato kaita, tarša, miškų naikinimu, žemės degradacija, žemės užėmimu ir biologinės įvairovės nykimu, visų pirma intensyviau įgyvendinant gamtos procesais pagrįstus sprendimus, kaip yra apibrėžusi 5-oji Jungtinių Tautų aplinkos asamblėja (UNEP/EA.5/Res.5);

5. PRIMENA Tarybos išvadas, kuriose pritariama Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos Nr. 33/2018 „Kova su dykumėjimu ES: didėjanti grėsmė, kuriai sumažinti reikia imtis daugiau veiksmų“ rekomendacijoms, ir RAGINA Komisiją, remiantis išsamiau poveikio vertinimu, pasiūlyti integruotą ES masto kovos su DŽDS veiksmų planą, kuriuo būtų siekiama didinti atsparumą sausroms ir ne vėliau kaip 2030 m. Europos Sąjungoje užtikrinti ŽBN;
6. PALANKIAI VERTINA plataus užmojo ES 2030 m. dirvožemio strategijos viziją iki 2050 m. užtikrinti, kad visos ES dirvožemio ekosistemos būtų geros būklės, nes tai yra būdas sustabdyti dykumėjimą ir žemės degradaciją ir nukreipti šį procesą priešinga linkme ir išlaikyti žaliąją vandens apytaką, kuri turi įtakos žemyniniams kritulių modeliams ir prisideda prie vandens apsaugos ir atsparumo sausroms bei potvyniams, taip pat Europos dirvožemio būklės gerinimo ES misiją pagal programą „Europos horizontas“, ir šiame kontekste PAŽYMI pažangą diskusijose dėl Komisijos pasiūlymo dėl direktyvos dėl dirvožemio stebėsenos ir atsparumo (Dirvožemio stebėsenos teisės akto);
7. AKCENTUOJA, kad Komisija ir valstybės narės turi kaip prioritetą įgyvendinti Gamtos atkūrimo teisės aktą, įskaitant gamtos procesais pagrįstus sprendimus, kuriais didinamas veiksmų mastas regeneracinės žemėtvarkos ir proaktyvaus sausrų valdymo atžvilgiu;
8. PALANKIAI VERTINA ES lygmeniu dedamas pastangas identifikuoti aplinkai žalingas subsidijas ir PABRĖŽIA, kad svarbu atsižvelgti į jų poveikį DŽDS; AKCENTUOJA, kad vidutinės trukmės laikotarpiu turėtų būti nustatyti plataus užmojo tikslai laipsniškai panaikinti arba reformuoti tokias subsidijas;
9. PRIPAŽĮSTA žemėtvarkos ir vandentvarkos tarpusavio ryšį; PABRĖŽIA, kad svarbu laikytis integruoto požiūrio į sausrų ir pusiau sausringo klimato sąlygų planavimą ir valdymą, ir RAGINA valstybes nares, kurioms gresia sausros ir (arba) vandens trūkumas, atitinkamai tobulinti sausrų valdymo planus, derinant su veiksmiais pagal atitinkamą politiką ir kurie yra į ją integruoti, įskaitant bendrą atitinkamų politikos sričių planavimą, visų pirma Vandens pagrindų direktyvoje nustatytais vandens klausimais;
10. PRIPAŽĮSTA, kad gamtos išteklių, pvz., žemės ir vandens, išsaugojimas yra labai svarbus žmonių saugumui ir kad DŽDS ir vandens trūkumas gali padidinti priverstinio gyventojų persikėlimo, nestabilumo, nesaugumo ir konfliktų riziką;

11. ATKREIPIA DĖMESĮ į nuolatinę paramą, kurią ES ir jos valstybės narės teikia pasauliniu, regioniniu ir nacionaliniu lygmenimis pagal išorės veiksmų priemones, pvz., KVTBP „Globali Europa“ ir strategiją „Global Gateway“; PRAŠO ES ir jos valstybių narių vykdant savo išorės veiksmus didinti regeneracinės žemėtvarkos ir žemės valdymo svarbą ir toliau propaguoti tarptautines partnerystes bei dalyvavimą kovojant su DŽDS;
12. AKCENTUOJA, kad svarbu intensyviau integruoti DŽDS aspektą į atitinkamą politiką ir investicijų planus su žeme susijusiuose bendradarbiavimo sektoriuose, visų pirma žemės ūkio ir maisto gamybos (pažymėtina, taikant agroekologinius ir kraštovaizdžio metodus, įskaitant ekologinį žemės ūkį), žemės ir miestų planavimo, infrastruktūros ir vandentvarkos sektoriuose; PRIPAŽĮSTA agroekologijos, miško kraštovaizdžių ir ekosistemų atkūrimo, kaip integruoto, kompleksinio požiūrio, kuris teikia įvairiapusę naudą ne tik dirvožemio ir dirvos atkūrimui bei derlingumo didinimui, bet ir biologinei įvairovei ir ekosistemoms, anglies dioksido saugojimui, prisitaikymui prie klimato kaitos, efektyviam išteklių naudojimui, apsirūpinimo maistu saugumui ir mitybai bei ekonominei plėtrai, potencialą;
13. PRIPAŽĮSTA, kad itin svarbu užtikrinti darnų finansavimą siekiant tvarios žemėtvarkos ir dirvos atkūrimo; PRIPAŽĮSTA, kad reikia peržiūrėti finansavimą pagal esamas priemones ir pasinaudoti alternatyviais privačiojo ir mišriojo finansavimo šaltiniais, visų pirma siekiant vykdyti DŽDS veiksmus ir įgyvendinti ekosistemų atkūrimo veiksmus, remiantis gamtos procesais pagrįstų sprendimų taikymu;
14. PABRĖŽIA, kad regeneracinės žemėtvarkos praktika, atkūrimo pastangos ir veiksmai, kuriais siekiama ne vėliau kaip 2030 m. sustabdyti miškų naikinimą ir alinimą, yra labai svarbūs siekiant, kad visame pasaulyje būtų užtikrintas ŽBN. Šiuo atžvilgiu svarbu sukurti tvarias, atsekamas ir skaidrias vertės grandines, kuriomis žemės ūkio gamyba būtų atsieta nuo miškų naikinimo ir nuo miškų alinimo bei žemės degradacijos, pripažįstant paklausos ir pasiūlos priemonių svarbą;
15. PRIPAŽĮSTA JT iniciatyvos „Ankstyvasis perspėjimas visiems“ svarbą stiprinant tarptautinį bendradarbiavimą ir duomenų integravimą sausrų stebėsenos ir prognozavimo srityse;
16. PABRĖŽIA, kad kovojant su DŽDS svarbu laikytis PSO koncepcijos „Viena sveikata“ ir sudaryti sąlygas struktūrinėms diskusijoms dėl atitinkamų sektorių ir disciplinų politikos darnos vietos, nacionaliniu, regioniniu ir tarptautiniu lygmenimis;

17. su susirūpinimu PRIPAŽĮSTA, kad nuolat didėja spaudimas pasauliniams žemės ištekliais, ir PAŽYMI, kad vyraujantys žemės degradacijos veiksniai visame pasaulyje, be kita ko, yra netvarus gamtos išteklių valdymas, žemės naudojimo keitimas, biologinės įvairovės nykimas, netvarus žemės ūkis ir žemės ūkio plėtra, miškų naikinimas, miesto driekia, dirvožemio sandarinimas, kaimo gyventojų skaičiaus mažėjimas, tarša, klimato kaita ir kasyba bei karjerų eksploatavimas;
18. ATKREIPIA DĖMESĮ į Tarpvyriausybės darbo grupės (TDG) dėl sausrų ataskaitą siekiant nustatyti galimybes, kaip sustiprinti proaktyvų sausrų valdymą visame pasaulyje, ir į TDG dėl 2018–2030 m. UNCCD strateginės programos laikotarpio vidurio vertinimo ataskaitą, siekiant nustatyti prioritetus ir parengti rekomendacijas antrajam UNCCD strateginės programos laikotarpiui, ir PALANKIAI VERTINA jų darbą;
19. PABRĖŽIA, kad reikia stiprinti veiksmus visais lygmenimis siekiant kovoti su DŽDS ir jos veiksniais, visų pirma integruojant nustatytus bei pasiteisinusius kovos su DŽDS sprendimus ir didinant jų mastą, įskaitant tvarų gamtos išteklių valdymą, žiedinę ekonomiką, regeneracinę žemėtvarką, agrarinę miškininkystę ir tvarius ganymo metodus, agroekologinius metodus ir proaktyvų sausrų valdymą;
20. Kad ne vėliau kaip 2030 m. būtų užtikrintas ŽBN, RAGINA pertvarkyti žemės ūkio ir maisto sistemas, kad jos taptų tvarios, atsparios sausroms ir pažangios klimato kaitos atžvilgiu, remiantis 13 agroekologijos principų, kuriuos apibrėžė Maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) Aprūpinimo maistu pasaulyje komiteto Aukšto lygio ekspertų grupė aprūpinimo maistu ir mitybos klausimais; ir PABRĖŽIA, koks yra svarbus Agroekologijos koalicijos ir tarptautinės iniciatyvos „4/1000“ indėlis;
21. AKCENTUOJA, kad reikia stiprinti UNCCD žinių bazę ir gerinti per Mokslo ir technologijų komitetą teikiamą paramą, kad būtų lengviau priimti informacija pagrįstus sprendimus; PABRĖŽIA, kad reikia stiprinti naudingų priemonių teikimą pasitelkiant mokslo ir politikos sąveiką, stiprinti šios sąveikos, Tarpvyriausybės klimato kaitos komisijos ir Tarpvyriausybės mokslinės politinės biologinės įvairovės ir ekosisteminių paslaugų platformos bendradarbiavimą ir į šį procesą įtraukti tarptautines bei nacionalines mokslo organizacijas, įskaitant akademinę bendruomenę, taip pat kitas bendruomenes;

22. PABRĖŽIA, kad veiksmingas ir efektyvus UNCCD sekretoriatas ir patikimas biudžetas, kuris būtų tinkamas pagal paskirtį, deramai atsižvelgiant į išlaidų efektyvumą, yra būtinos sąlygos siekiant užtikrinti patikimą administracinį ir finansinį UNCCD valdymą; PAKARTOJA, kad svarbu atsižvelgti į Jungtinio patikrinimų skyriaus pateiktas rekomendacijas, palaikant glaudų dialogą su UNCCD šalimis, visų pirma į gero valdymo, veiksmingumo, skaidrumo, nešališkumo, atskaitomybės ir rizikos valdymo principus;
23. GIRIA gerą Pasaulio aplinkos fondo (GEF) ir UNCCD bendradarbiavimą, dėl kurio pastaruoju metu GEF parama padidėjo siekiant padėti valstybėms, kurios yra Konvencijos Šalys, vykdyti savo ataskaitų teikimo pareigas ir įgyvendinti transformatyviuosius projektus bei programas, kad būtų užtikrintas ŽBN, be kita ko, savo savanoriškus ŽBN tikslus, ir parengti savo nacionalinį sausrų planą;
24. ATKREIPIA DĖMESĮ Į būsimą 9-ąją GEF papildymą (GEF-9) ir PRIPAŽIŠTA, kad tai yra galimybė UNCCD šalių konferencijai (COP) prašyti, kad reikšminga GEF-9 dalis būtų skirta pagrindinei sričiai „Žemės degradacija“, kartu skatinant papildomą naudą su kitomis keturiomis GEF pagrindinėmis sritimis;
25. PABRĖŽIA, kad, atsižvelgiant į UNCCD COP-15 Abidžano deklaraciją dėl lyčių lygybės užtikrinimo siekiant sėkmingo dirvos atkūrimo, svarbu užtikrinti lyčių lygybę ir visų moterų bei mergaičių įgalėjimą. Reikia stiprinti moterų žemės naudojimo teises, jų dalyvavimą sprendimų priėmimo, planavimo ir įgyvendinimo procesuose, gebėjimų stiprinimą ir jų prieigą prie vertės grandinių ir finansavimo priemonių, kad būtų užtikrintas į lyčių lygybę orientuotas ir transformatyvus UNCCD įgyvendinimas;
26. PALANKIAI VERTINA tai, kad UNCCD COP-16 buvo sušauktas Lyčių lygybės forumas ir Jaunimo forumas, nes tai yra pagrindinės platformos lyčių lygybei ir kartų tarpusavio teisingumui skatinti įgyvendinant Konvenciją;
27. PABRĖŽIA, kad, laikantis Aprūpinimo maistu pasaulyje komiteto Neprivalomų atsakingo žemės, žuvininkystės ir miškų išteklių valdymo gairių, svarbu užtikrinti saugų valdymą darnaus vystymosi ir kovos su DŽDS tikslais;
28. PABRĖŽIA visapusiško ir įtraukaus čiabuvių tautų dalyvavimo sprendimų priėmimo procesuose laikantis teisės į laisvą, išankstinę ir informaciją grindžiamą sutikimo principo svarbą;

29. PABRĖŽIA, kad siekiant kovoti su DŽDS labai svarbu skatinti jaunimo dalyvavimą;
PABRĖŽIA, kad reikia įgalinti jaunimą pasitelkiant būtinus išteklius, mokymus, platformas ir politikos priemones, kad jie galėtų veiksmingai prisidėti prie UNCCD misijos;
30. PABRĖŽIA visos visuomenės įtraukimo požiūriu ir įtraukaus dalyvavimo priimant sprendimus svarbą ir ĮSIPAREIGOJA puoselėti palankią aplinką, kurioje būtų skatinamas aktyvus PVO dalyvavimas ir įsitraukimas į UNCCD; PRIPAŽIŠTA, kad PVO ir UNCCD PVO grupei reikia suteikti pakankamai išteklių ir mokymų, kad jos galėtų veiksmingai prisidėti prie UNCCD misijos;
31. PALANKIAI VERTINA JT elgesio kodeksą, skirtą užkirsti kelią priekabiavimui, įskaitant seksualinį priekabiavimą, ir RAGINA netrukdomai jį taikyti ir įgyvendinti visuose UNCCD procesuose, visų pirma daugiašalių konferencijų metu;
32. PRAŠO UNCCD COP geriau apsvarstyti žalingų subsidijų, kuriomis prisidedama prie DŽDS, poveikį; ir primygtinai RAGINA įtraukti šią temą į kitos COP darbotvarkę, kad būtų galima pradėti svarstymus, kaip palaipsniui panaikinti tokias subsidijas ir pakeisti jų paskirtį, nukreipiant jas link tvaresnės žemėtvarkos praktikos, taip prisidedant prie Kunmingo ir Monrealio pasaulinės biologinės įvairovės strategijos (K-M GBF) 18 tikslo įgyvendinimo;

SINERGIJOS SU KITAIS DAUGIAŠALIAIS APLINKOS SUSITARIM AIS IR TARPTAUTINIAIS PROCESAIS

33. PRIPAŽIŠTA DŽDS, klimato kaitos, biologinės įvairovės nykimo, vandens trūkumo ir taršos tarpusavio priklausomybę bei sąsajas; PATVIRTINA savo įsipareigojimą veiksmingai, integruotai ir darniai reaguoti į šias ekstremaliąsias situacijas; PABRĖŽIA esminį tvarios žemėtvarkos ir dirvos atkūrimo vaidmenį bei poreikį ryžtingai, holistiškai ir integruotai, apimant abipusiškai naudingas strategijas, spręsti vandens, maisto, sveikatos, žemės, biologinės įvairovės, klimato, miškų naikinimo ir taršos sąsajos klausimą, taikant tvirtas socialines ir aplinkos apsaugos priemones, be kita ko, pasitelkus gamtos procesais pagrįstus sprendimus, kaip apibrėžta UNEP/EA.5/Res.5, ir ekosisteminius metodus; PABRĖŽIA, kad reikia kuo labiau sumažinti kompromisus ir kuo labiau padidinti sinergijas;

34. TURI OMENYJE tai, kad 16-oji Biologinės įvairovės konvencijos (BĮK) šalių konferencija, Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (UNFCCC) šalių konferencijos 29-oji sesija ir 16-oji UNCCD šalių konferencijos sesija vyksta viena po kitos, o tai suteikia unikalią galimybę Rio de Žaneiro konvencijoms viena kitą remti, prisidėti prie JT Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. įgyvendinimo ir jos DVT pasiekimo, taip pat spręsti klimato kaitos, biologinės įvairovės nykimo ir DŽDS klausimus sinergiškai;
35. YRA TVIRTAI ĮSIPAREIGOJUSI veiksmingai ir integruotai kovoti su biologinės įvairovės nykimu, ekosistemų, žemės, vandens ir vandenynų būklės blogėjimu, klimato kaita ir tarša, todėl RAGINA glaudžiau ir tvirčiau bendradarbiauti ir stiprinti trijų Rio de Žaneiro konvencijų ir kitų daugiašalių susitarimų bei iniciatyvų sinergijas visais lygmenimis, įskaitant finansų įstaigas, kitas atitinkamas JT iniciatyvas ir tarptautinius procesus;
36. RAGINA gerinti BĮK, UNFCCC ir UNCCD bendradarbiavimą visais lygmenimis, visų pirma įgyvendinant K-M GBF, Paryžiaus susitarimą ir Žemės būklės neblogėjimo tikslų nustatymo programą, geriau pasinaudojant Rio de Žaneiro konvencijų jungtine ryšių palaikymo grupe, tvirčiau bendradarbiaujant ir užtikrinant sinergiją tarp jų COP 2024 m. ir vėliau, taip pat siekiant išnagrinėti bendro darbo pagal konvencijas ir glaudesnio bendradarbiavimo nacionaliniu lygmeniu potencialą; visų pirma rengiant, peržiūrint ir įgyvendinant nacionalines biologinės įvairovės strategijas ir veiksmų planus, nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus, nacionalinius prisitaikymo planus, nacionalines veiksmų programas, savanoriškus nacionalinius ŽBN tikslus, nacionalinius sausrų planus ir nacionalines maisto sistemų trajektorijas;
37. Konkrečiai kalbant apie kovą su miškų naikinimu ir poreikį stiprinti miškų išsaugojimą, atkūrimą bei tvarų valdymą, turėdama omenyje 19-osios JT miškų forumo sesijos rezoliuciją dėl JT strateginio miškų plano laikotarpio vidurio peržiūros bei vėlesnius FAO/COFO sprendimus, RAGINA geriau pasinaudoti Bendradarbiavimo dėl miškų partneryste ir kad JT Ekonomikos ir socialinių reikalų departamentas sustiprintų į sąsają orientuotą paramos veiklą taip pat siekiant stiprinti proaktyvius tarpsektorinius veiksmus, siekiant kovoti su DŽDS.